

Nr 3 2017

Medsols

En undertecknad kärnvapenkonvention hade stoppat Aurora

Det händer mycket nu kring vår nutida och framtida säkerhet. Och i centrum står den onda drömmen om att behärska kärntechniken som ett hot. Elproduktion via kärnkraft blev en kortvarig parentes som var "lönsam" så länge den var en förutsättning för kärnvapen men som nu blir allt svårare att försvara och begrava eftersom ingen vet hur avfallet ska hanteras på ett säkert sätt.

Vi har en försvarsminister/krigsminister som helt styrs av föreställningen att

ryssen kommer. Precis som när jag gjorde lumpen på 1960-talet och fick rådet att använda en grön halsduk över ansiktet för att skydda mig mot ryska atombomber.

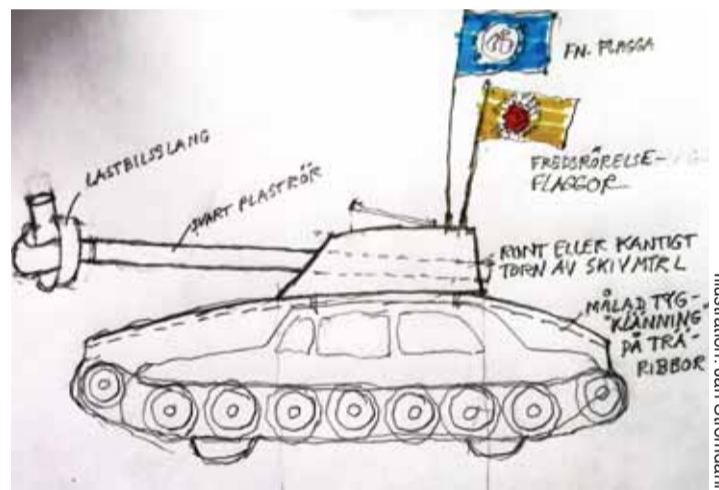
Denne krigsminister har bjudit in Nato-soldater från USA som ska spela fiende, det vill säga ryssar, i svenska skogar och skärgårdar.

Vi får inte veta om de medför kärnvapen och därför motarbetar krigsministern Sveriges undertecknande av FN-beslutet om förbud mot kärnvapen. En skamlig prioritering av krig

framför fred, helt i strid med den svenska nedrustningstraditionen.

Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen hade gärna sett att krigsministern ersatts med en fredsminister och att Östersjön hade utropats som ett fredens hav – utan kärnkraft, kärnavfall och (kärn)vapenskrammel. Ett bra första steg skulle kunna vara att låta Gotland följa Ålands avmilitariserade och neutrala exempel.

Jan Strömdahl
Ordförande Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen (FMKK)

Förslag till utformning av fredsvagn som kan användas i kommande strider, främst på Gotland.

Illustration: Jan Strömdahl

Upprop för Östersjön – ett fredens hav

Östersjön, vårt sårbara innanhav, är ett av världens mest trafikerade, sköra och nedsmutsade hav. Den synnerligen expansiva militära verksamheten i området utgör ett slöseri med världens sinande naturresurser. Den ökar dramatiskt spänningarna mellan västländerna och Ryssland och bidrar till miljöbelastningen i området. Finlands planerade utbyggnad av atomkraften i Bottenviken utgör ytterligare ett hot mot människa och miljö.

Vad hotar oss i Östersjön?

- Allvarlig övergödning
- Atomkraftverk och olika

anläggningar som betjänar atomindustrin.

- Den expansiva militära verksamheten:

Natos nyinrättade huvudkvarter i Lettland, Litauen och Polen. Huvudkvarteren har full stridsberedskap och ska bland annat planera och koordinera övningsverksamheten för Natos snabbinsatsstyrkor. Stora krigsövningar som berör hela östersjöområdet: Arctic Challenge, Northern Coast, Aurora, Zapad – som alla kräver stora mängder bränsle och förorsakar avsevärda CO² utsläpp. Militära övningar som omfattar tusentals och till och med tiotusentals deltagare anordnas flera gånger per år både

av västländerna och Ryssland. Förändringen i övningarnas innehåll. Tidigare övades främst krishantering. Numera simuleras även tungt beväpnade och välutrustade truppsammansättningar.

- Atomvapnens modernisering som enligt ett flertal krigsanalytiker och fredsforskare sänker tröskeln för deras användning. USA har atomvapen utplacerade i Europa och Ryssland i Kaliningrad.

- Radioaktivt avfall som Sverige (två gånger) och före detta Sovjetunionen (två gånger) dumpade i Östersjön 1959-1961.

- Tusentals ton sprängämnen och kemiska stridsmedel dumpades i Östersjön under andra världskriget. Stora mängder ligger fortfarande kvar och riskerar att läcka ut och förgifta närmil-

jön. Effekterna är till stor del okända.

- Cirka 40 000 minor som ligger kvar på Östersjöns havsbotten i områdena där de fälldes.

KFF i Finland och Sverige

Information: Lea Launokari, Kvinnor för Fred (KFF) i Finland, lea.launokari@net.tilinja.fi / Susanne Gerstenberg, KFF i Sverige, susanne.gerstenberg@telia.com / Ulla Klötzer, Kvinnor mot Atomkraft i Finland, ullaklotzer@yahoo.com / Jan Strömdahl, FMKK, jfstromdahl@gmail.com / Antti Seppänen, PAND Artister för Fred i Finland

Kallelse till Höstmöte

21-22 oktober 2017 i Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40, Stockholm.

Lördag 21 oktober

9.30-12 öppet styrelsemöte

12-13 lunch (60 kr)

13-17 Information och samtal om slutförvaret i Forsmark. Vad händer nu och hur går vi vidare? Inledare: Sture Grönblad, Jordens Vänner/Milkas.

Söndag den 22 oktober

9.00-12 Diskussionen om slutförvaret fortsätter. Varmt välkomna!

Våra kontaktuppgifter

Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen
Tegelviksgatan 40, 116 41 STOCKHOLM
Telefon: 08-84 14 90
e-post: info@folkkampanjen.se
hemsida: www.folkkampanjen.se
Vårt PlusGiro är 30090-5

Medlemsavgiften är 350 kr för stödmedlemmar, 250 kr för vanligt medlemskap, 50 kr för familjemedlemmar och 125 kr för pensionärer, arbetslösa och ungdomar.

Redaktör och ansvarig utgivare för Medsols är Eia Liljegren-Palmær. Telefon 0573-21 337. E-post: eia_liljegren@swipnet.se

Foto: Charlotte Thege

Lägerköket.

Foto: Privat

Charlotte Thege och Paul Rimmerfors.

Don't nuke the climate!

Internationellt läger mot kärnkraften

Det var med tvekan vi accepterade FMKK:s erbjudande att delta i International Antinuclear Summer Camp i Döbeln, Tyskland. Trots Eduardo Hornos inbjudan på nätet två gånger hade ingen yngre anmält intresse.

Efter ankomsten till den lilla vackra medeltidsstaden Döbeln i Sachsen, forna DDR, gick vi några kilometer uppåt med 40-graders stigning mot målet, det tyska antikärnkraftsnätverkets (website: <http://Nuclear-Heritage.NET>) mångårige organisatör Falk Beyers ärvda gamla hus på berget. Regnet hade gjort den sluttande kuperade tomten svårforcerad.

Men med gott humör restes tält efter tält. Eftersom vår egen campingtid var slut lyckades vi finna logi i staden.

Sommarlägrets två huvudsyften var "Uranium spiral", om kärnkraftens hela beroendekedja, och "Construction of new atomic plants and massive lifetime extensions". Vi möttes av vänner från tolv länder

med värme som i en engagerad familj. Motståndet kräver gemenskap för att överleva. Ett 60-tal aktivister i alla åldrar från Japan, Indien, Ryssland, USA, Ukraina, Tyskland, Österrike, Sverige, Belgien, England, Turkiet och Frankrike fann snabbt varandra genom att språket helt var engelska. Den gemensamt lagade maten var vegetarisk, kanske kan tilläggas, eftersom den uppskattades av alla oavsett vanor och preferenser.

Skrämmande upplevelse

Vi var de enda från Skandinavien och bemöttes med stort intresse. Deltagarna var påtagligt medvetna om situationen i Sverige med pågående uppgraderingar av slitna gamla reaktorer, den kommande huvudförhandlingen i domstol om KBS-3-metodens tillförlitlighet och eventuella godkännande av regeringen och diskussionen om avvecklingstakten. De följde också med intresse Finlands märkliga kärnkraftsexpansion med ryska Rosatom-reaktorer vid Bottenviken cirka 15 mil från den svenska kusten och landets totala beroende av Ryss-

land för uranleveranser och underhåll. Om detta föreläste jag, Paul, i likhet med representanter från övriga länder. Ett välfyllt informationstält med broschyrer, kartor, tidskrifter, upprop och dekaler hade en strykande åtgång. FMKK:s solflaggor, solknappar och broschyrer och Milkas medskickade material på engelska kom väl till pass. Den ukrainska delegationens sju deltagare kunde inte dölja sin rörande tacksamhet för en stor solflagga från Sverige.

Veckans dagslånga bussutflykt till forna DDR:s urangruvor (Wismut) i Ronneburg var en stor och skrämmande upplevelse. Efter världskrigets slut under kalla kriget lade Sovjetunionen beslag på sin satellitstats hela uranbrytning. De jagade USA efter Hiroshima- och Nagasaki-bomberna och behövde allt uran de kunde uppbringa för atombombsutveckling. Allt större områden exploaterades med dödliga urangruvor. När Sovjetunionen och därmed DDR 1989 föll samman avslutades uranbrytningen. Men det kontaminerade jättelika gruv-

området i Sachsen/Türingen finns kvar och kommer aldrig mer att kunna användas av människor och djur. Med stora kostnader, nu 1 200 miljoner svenska kronor (SEK) per år, som oavbrutet ökar, försöker man sanera området. Sammanlagt har hittills 80 miljarder SEK av skattemedel satsats. Mer än 150 mil gruvgångar på 100-tals meters djup och kontaminerade avfallsberg på 300 meters höjd måste hanteras.

Mord av miljöaktivister

Övervakningen sköts i dag av 400 anställda och med dagligt flyg för upptäckt av läckor. Saneringsförsöken underkänns som otillräckliga av de oberoende miljögrupper vi träffade. Grundvattnet kan inte renas och luften för ut giftiga ämnen. Vi får inte glömma att det runt om i Europa finns många andra nedlagda urangruvor som aldrig kommer att saneras.

Under Wismuts 45 år producerades 231 000 ton uran som 60-procentigt fördes till Sovjetunionen, vilket gjorde DDR till världsfyra efter Sovjetunionen,

USA och Kanada. Arbetet i de många urangruvorna var attraktivt trots riskerna. Pensionärer åtnjöt statligt 1 000 kcal/dag medan gruvarbetare fick 6 000 kcal/dag. Fram till 1990 tilldelades gruvarbetarna dessutom en daglig specialtillverkad snaps! Med tysk effektivitet finns 250 000 sjukkort efter uranarbetarna bevarade för forskningen. Som mest fanns 143 000 arbetare inom uranindustrin i Ronneburg.

Deltagarna var samstämmiga om en uppfattning i sin rapportering. Deras regeringar och myndigheter är genomgående starkt kärnkraftsberoende, helt sammanlänkade med kärnkraftsindustrin och fientliga mot allt antikärnkraftsmotstånd. Flera berättade om fångslanden och mord av miljöaktivister. Några deltagare var tvungna att dölja sin närvaro av rädsla för represalier efter hemkomsten och ville inte vara med på bild. Vi svenskar kände oss privilegierade. Även om vi också i Sverige arbetar i motvind. Utrymmet medger bara en bråkdel av den intressanta informationen, men

Nytt om kärnkraft

MEDSOLS
REDAKTÖR

Det har kommit en mängd rapporter om kärnkraft den senaste tiden. Var och en av dem förtjänar en utförlig artikel. Men i lilla Medsols får de inte plats och gammeldamma struntar i dem, till exempel den från Riksrevisionen. I dess pressmeddelande konstaterar de att Strålsäkerhetsmyndigheten bör inrikta tillsynen mot de insatser som är mest angelägna ur säkerhetssynpunkt, exempelvis genom att arbeta mer systematiskt med övergripande riskbedömningar.

En annan rapport handlar om hur det kom sig att en liten stad (Lund) i Sverige kunde slå ut alla konkurrenter om placeringen av European Spallation Source? Frågan ställde forskare på Kungliga Vetenskapsakademien. Svaret: skickliga förhandlare och massor med garanterade pengar.

Den viktigaste rapporten som kom i veckan var *World Nuclear Status Report*. Mycle Schneider och Antony Froggatt har noggrant gått igenom vad som har hänt på kärnkraftsfronten på senare tid och jag kan konstatera att det inte ser bra ut för kärnkraftsindustrin. Det byggs inte mycket nytt och det som påbörjats blir inte färdigt i tid.

Däremot går det utmärkt för den förnyelsebara energin.

Efter 14 års forskning har den danske miljöministern beslutat att ta om allt från början. Det gäller det radioaktiva avfallet från Risölaboratoriet, uppger tidskriften *Ingenjören*. Nu ska det borrar ner till 500 meters djup. Känns det igen? Blir det en KBS-light? Märkvärdigt att ingen verkar inse att det inte finns någon teknisk lösning på dessa avfallsproblem. Bara övervakning gäller så att kunskapen om avfallens risker överförs från generation till generation! Och naturligtvis att sluta producera mer radioaktivt avfall.

Eia Liljegren-Palmær

Teckning: Ann Margret Dahquist-Ljungberg, Rymdfågelnas rop

Foto: Charlotte Thege

Foto: Paul Rimmerfors

Morita Toshiya och Charlotte Thege inför aktion i hattar med texter på olika språk.

Foto: Charlotte Thege

Lunch i det gröna.

här några glimtar från deltagares rapportering.

Turkiet

Läget för mänskliga rättigheter och opinionsbildning är välkänt. Regeringen har all makt, det finns ingen insyn. Rosatom, Ryssland har välkomnats av Turkiet för att bygga kärnkraftverk. Fyra reaktorer planeras tillsammans med Mitsubishi och Areva, men experter underkände förslaget 25 februari 2017. Massiva gräsrotsprotester av aktivister och fredliga lantbrukare möts av polisaktioner och fängslanden.

Frankrike

"The Happy Atomic Land"; Framstår som det land i Europa som har flest kärnkraftsanläggningar med 58 reaktorer och omfattande kärnteknikexport och kärnvapentillverkning. Viktigt för Frankrikes "storhet". Alla politiska partier var för atombombsproven och för kärnkraft. Politikerna är nickedockor i industrins händer. Starkt statligt motstånd mot kärnkraftsaktivism. Från kärnkraftsanläggningen La Hague

fraktas regelbundet stora mängder MOX-bränsle till bland annat Japan för militära ändamål. Om La Hague drabbas av en olycka skulle det motsvara 70 gånger Tjernobyl-katastrofen.

Österrike

Euratom i Wien. Euratom Treaty har inte ändrats sedan 1957 och kärnkraftseuforin. Tjernobyl dödade allt tal om kärnkraft och landet saknar kärnkraftsverk. Strävanden finns politiskt att lämna eller reformera Euratom men någon öppen debatt existerar inte. Medlemmar i Euratom kan inte ändra något i avtalet efter till exempel en olycka. Varje år betalar Österrike stora avgifter till Euratom fastän landet saknar kärnkraft.

Japan

De två japanska deltagarna berättade gripande om Hiroshima/Nagasaki och rapporterade om debatten efter Fukushima. Av landets 42 kärnkraftsverk har nu sju startats. Massdemonstrationer mot fortsatt kärnkraft återkommer ständigt. Varje fredag äger demonstrationer rum i 100

städer sedan många år tillbaka. Myndigheterna vill inte dela ut jodtabletter eftersom oro anses vara farligare än strålningen. Av samma skäl har Japan inte evakueringsplanering fastän flera kommuner kräver sådana. 70 procent av människorna i smittade områden är sjuka av maten. 70 procent totalt i landet anses vara emot kärnkraften helt. Toshiba-industrin är döende. Tokyo är också smittat. 100 ton kontaminerat vatten per dag släpps ut från Fukushima i havet.

Ukraina

Ligger elva mil från Tjernobyl och är svårt drabbat av katastrofen. Har 15 kärnkraftsreaktorer och två urangrutor. Under sovjettiden hade landet en av världens största arsenaler av kärnvapenmissiler. Allt överlämnades till Ryssland mot att Ukraina fick fri kärnkraft från Ryssland, nu 65 procent av energibehovet. Skickar använt kärnbränsle till Ryssland. Stora militära risker med kärnkraft 20 mil från kriget i öster. Inga planer på sanering av många gamla urangrutor-

råden och atomvapenfabriker. Aktiv opinion för att få tillbaka kärnvapentillverkningen. Inga siffror finns för befolkningens inställning till kärnkraften.

England

Kärnkraftsverket Hinkley Point fördes på tal i flera sammanhang. EU ställer upp med pengar. Enligt aktivisterna ett helt onödigt bygge nu när alternativen blivit billigare och snabbare än kärnkraften. Ryssland är inblandat även här. Kärnvapenproduktionen torde spela en avgörande roll för tillkomsten av Hinkley Point.

Komponenter och bränsle fraktas med fartyg och flyg till bland annat Hamburg som är ett centrum för kärnbränsletransporter och fortsatta destinationer. Inplastade affischer informerade om transportvägar och identifikation av lastbilars kännetecken för kärntekniskt gods.

Indien

Den hinduiska regeringen är mycket positiv till kärnkraften. Ingen transparent debatt om

energin överhuvudtaget. Fukushima har inte haft någon betydelse för säkerhetstänkandet. Stor expansion av urangrutor, kärnkraftsverk och upparbetning. Indien vill bli supermakt. Rosatom, Ryssland är mycket aktiva lobbyister för kärnkraft och samarbete. Är man mot kärnkraft i Indien är man mot staten, vilket drabbat mer än 8000 människor i gräsrotsrörelser. Många har fängslats och blivit av med passen, och några har även dödats. Nu bygger Indien världens största kärnkraftsverk. Regeringen uppger att de om fem år har ett säkert avfallslager.

Vår gemensamma kamp

Med stor saknad och värme skiljdes deltagarna i sommarens antikärnkraftsläger åt. Vilka underbara fina medmänniskor med stor kunskap det finns! Sedan juli har cyberrymden genomkorsats av mängder av fortsatt information och ömsesidiga råd inför vår gemensamma kamp, in i evigheten!

Paul Rimmerfors & Charlotte Thege

Homo Atomicus och brev till Palme engagerar

utställning

Ann Margret Dahlquist-Ljungberg
Teckningsmuseet
i Laholm
9 september – 7 januari
2018

Varför skall våra pengar / bli kärnkraftsaffians mjuka madrass / medan vi själva sliter som djur med deras sprängtunga lass / Vi vägrar låta oss lugnas / att dribbla vår jord som en boll

Vårt enda liv – vår framtid vill vi ge innehåll

Så lydde två strofer i protest-sången *Välfärdsresan* av Ann Margret Dahlquist-Ljungberg med musik av Carl-Axel Dominique. Visan finns i Dahlquist-Ljungbergs bok *Homo Atomicus*, en uppgörelse med kärnkrafts-samhället i text och bild. Första upplagan publicerades drygt två månader före folkomröstningen om kärnkraft i mars 1980.

Ann Margret Dahlquist-Ljungberg, (1915-2002), konstnär och författare, har i hela sitt liv varit kritisk mot våld i samhället. Människan, inte tillfreds

med sig själv, förstör naturens harmoni. På Teckningsmuseet i Laholm visas för närvarande Ann Margrets arbeten. Utställningen pågår till den 7 januari 2018.

Inte bara med sina egna arbeten var Ann Margret en stark röst i kärnkraftsmotståndet på 1970-talet. 1974 tog hon initiativ till debattboken *Öppna brev till Olof Palme och oss själva*. I kontakt med drygt 160 konstnärer, författare, forskare och andra sammanställde hon på 144 sidor en kritisk bok om kärnkraftskomplexet, "ett tvärsnitt av svenska folkets frågor och tankar". Många namn känner man

igen. Farhågorna som oroade människorna då, sex år före folkomröstningen, tolv år före Tjernobyl är lika aktuella nu. En intensiv debatt om energifrågor pågick under den tiden.

I februari 1975 redovisade statsminister Olof Palme för sin partistyrelse samhällets engagemang, 10 000-tals människor hade samlats i studiecirkel kväll efter kväll för att sätta sig in i och ge sin mening till känna i denna viktiga samhällsfråga, berättade Palme. 1972 hade Oskarshamn ett, den första kommersiella reaktorn tagits i drift. 1975 var det dags för Os-

karshamn två och Ringhals ett. Ann Margrets avsikt var att bidra till människornas medvetenhet, statens förste man skulle ta förnuftet till fånga. Jämförelsen med dagens situation slår mig. Nu är det militariserings- och säkerhetsfrågor som är stora och omvälvande för individen och samhället. Men vart har samhällsengagemanget, folkbildningen i studiecirkel som imponerade på Olof Palme tagit vägen?

Folket frågas inte. Samhället har slutit sig. Utan förankring vill regeringen själv fatta ödesdigra beslut.

Susanne Gerstenberg

Slutförvaret prövas

Foto: Eva Hallström

Strax innan huvudförhandlingen i Miljödomstolen började, och fotoförbud trädde i kraft, den 5 september 2017, på Quality Hotel Nacka. Från höger Agneta Liljesköld, FMKK; Eva Linderoth, Milkas; Jan Strömdahl, FMKK, Miles Goldstick, Sture Grönblad och Britta Kahanpää, samtliga Milkas. Bakom Sture sitter geologen Nils-Axel Mörner (till höger) och geofysikern Herbert Henkel.

Rapport om den pågående förhandlingen i Mark- och Miljödomstolen (MMD) om hur vårt kärnbränsleavfall är planerat att slutförvaras.

Två av fem förhandlingsveckor i Mark- och Miljödomstolen har avverkats när detta skrivs den 22 september 2017. Avfallet måste hållas avskilt från människan i 100 000 år. Om du undrar över just 100 000 år så är det den tid det tar för kärnbränsleavfallet att klinga av till samma nivå som den naturliga bakgrundsstrålningen. Som jämförelse, för att få ett tidsperspektiv, så föddes Jesus för 2 000 år sedan. En geolog som företrädde den sökande sa att under tidsperioden 100 000 år kommer det att inträffa 1-2 istider i Forsmarksområdet. Den som lever får väl se!

Hur vill den sökande göra då? Låt oss ta det från början! På 1970-talet startade kärnkraftsindustrin ett eget bolag, Svensk kärnbränslehantering AB som förkortas SKB. SKB finansieras genom att några ören avsätts för varje kärnkraftsproducerad kilowattimme. De byggde under 1980-talet ett mellanlager för använt kärnbränsle i Oskarshamn, Centrallager för använt kärnbränsle (Clab), samt ett slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall, kallat SFR, för kontaminerade arbetskläder,

filter, verktyg mm, 50 meter ner i berget nära Forsmarks kärnkraftverk.

Hur vill då den sökande, SKB, slutförvara detta avfall? År 2011 lämnade de in en ansökan om metod och slutförvarsanläggning till Mark- och Miljödomstolen. Sedan dess har ansökan varit ute på många remissrundor och SKB har fått göra kompletteringar, fördjupningar och förtydligande med mera. Just nu "processas" denna ansökan på ett konferenshotell i Nacka, Stockholm, dels i Oskarshamn och dels i Östhammar. Det är Sveriges största miljömål någonsin!

FMKK yrkade nej-avslag

Ska sägas också att en MMD brukar normalt avgöra ett ärende själva och fastställa villkoren, men i detta fall väljer man att bara lämna en rekommendation till regeringen som sedan får besluta. Orsaken är att då slipper man hantera överklaganden och fördröja processen, eftersom så här stora mål ändå hamnar på regeringens bord. Om regeringen säger ja återförs ärendet till MMD, som då beslutar villkoren. Förutom MMD så kommer Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), som hanterar strålsäkerhetsfrågan, att yttra sig direkt till regeringen. Östhammar kommun ska i mars ha folkom-

röstning medan Oskarshamns kommun sa "ja" under första förhandlingsdagen, då parterna fick kort yttra sig över ansökan. "Ja", sa också Länsstyrelsen i Kalmar och Upplands län.

Nej-avslag yrkade FMKK, Milkas, MKG (Naturskyddsföreningen), SERO, Föreningen Värmland mot kärnkraft, en grupp korrosionsforskare från KTH och sex enskilda personer varav flera tunga forskare.

I slutet på december i år

Den slutförvaringsmetod SKB söker, kallar de KBS-3 och innebär att först ska det utbrända kärnbränslet ligga i Clab:s bassänger i Oskarshamn i 30 år i väntan på att värme och den värsta strålningen ska klinga av. Därefter ska bränselelementen stoppas ner i kopparkapslar som är fem meter långa och en meter i diameter och väger 6,5 ton. Det kommer att gå åt 6 000 kapslar totalt och produktionshastigheten i anläggningen ska vara en kapsel per arbetsdag. Efter förslutning fraktas kapseln med båt till Forsmark där man tänkt spränga sig cirka 470 meter ned i berget och bygga ett stort antal tunnlar, vardera 300 meter långa. I tunnelgolvet med sex meters mellanrum ska stora hål borras där kapslarna sänks ner en och en. Kapseln är nu cirka 100 grader varm på utsidan. Under, runt och ovanför kapseln ska ett tjockt lager av bentonitlera placeras och sedan ska hela tunneln fyllas med bentonitlera som köps från till exempel Grekland.

KBS-3 står för koppar-bentonit-berget, tre varianter. I slutet på december i år planerar både MMD och SSM att lämna sitt svar till regeringen. Dagliga rapporter i form av pressmeddelanden skrivs från förhandlingen, anmäl till senastenytt@nonuclear.se om du vill få dem.

Sture Grönblad

Gilbert Ossbahr

Det var med tungt hjärta jag tog emot beskedet att vår styrelseledamot Gilbert Ossbahr har läm-

nat oss. En av alla dessa underbara människor som med allvar och iver lagt ner mycket tid på att

föra vårt arbete vidare. Under folkomröstningstiden var Gilbert aktiv i Västerås. Därifrån flyttade han till Linköping, men fortsatte sitt arbete i FMKK, främst genom att vara sammankallande i vårt avfallsutskott. Många bra, och fortfarande användbara, skrifter finns från den tiden. När avfallsutskottet lades ner fortsatte Gilbert som medlem. I våras beslutade han att åter bli aktiv. Speciellt ville han ägna sig åt de förestående förhandlingarna om slutförvaret i Mark- och Miljödomstolen. Nu blev det inte så. Nu tillhör han skaran av människor som fattas oss.

Eia Liljegren-Palmer

Foto: Charlotte Thege

Gilbert Ossbahr på FMKK:s årsmöte i våras.

Foto: Charlotte Thege

Thorild Dahlgren demonstrerar i Stockholm.

Thorild Dahlgren

Thorild Dahlgren, en verklig eldsjäl och hedersman, har gått ur tiden. Han somnade in och lämnade jordelivet för gott på Hiroshima-dagen den 6 augusti i år. En händelse som ser ut som en tanke, kan man tycka. Hiroshimadagen var nämligen mycket viktig och väldigt angelägen att uppmärksamma för fredskämpen Thorild.

Thorild blev 96 år gammal och var till yrket gymnasielärare i matematik. Inom naturvetenskapen var han särskilt intresserad av rymden och hade stora kunskaper där. Vi som lärde känna Thorild imponerades och inspirerades av hans outtröttliga engagemang och kamp för freden, miljön, rättvis fördelning och djurens rätt. Hans ödmjuka, försynta och stillsamma framtoning gav honom respekt och aktning i alla sammanhang och i alla läger. Thorild var en flitig insändarskribent. Alla läste hans föredömligt korta och välformulerade inlägg. De sista fick han publicerade bara några veckor före sin död. De flesta handlade under de sista åren av hans levnad om kärnvapnen, de fruktansvärda hot de utgör och hur viktigt det är att de skrotas.

Som hedersmedlem i Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen såg han till att alltid finnas med vid varje halvårsmöte. För oss var han en självskrivna deltagare. Vid årets årsmöte var han givetvis också med. På lokalplanet i Gävle var

han mycket aktiv i flera olika sammanhang. Folkkampanjgruppen, Jordens vänner, Asylkommittén och Alternativboden Lyktan för att nämna några. Han var, som man ibland säger, ständigt närvarande.

På 1970-talet bildade Thorild och hans fru Malin matlaget MUDI-MUMS i Gävle: MUDI står för Mat Utan Djurindustri och MUMS för Mat Utan Multinationella Storföretag. Den lilla portmonnä-foldern "MUDI-MUMS", som trycktes av Jordens Vänner, fick mycket stor spridning. Under en lång följd av år blev den till värdefull ledning och tips, när folk gick och handlade. Säkert används den i viss utsträckning fortfarande. Vi är Malin och Thorild stort tack skyldiga för denna fina och viktiga insats.

Thorild fick leva ett långt, intressant och engagerat liv. Han var en brinnande eldsjäl för en rättvis och solidarisk värld. Han var ett stort föredöme i allt han gjorde. Hopplösheten tog aldrig tag i honom. Vi måste tro att en förändring är möjlig, själva vara en del av den förändringen och övertyga andra om att den är möjlig, förklarade Thorild. Vi måste också ta reda på och bli medvetna om de verkliga orsakerna till förhållandena i världen och göra något åt dem, var hans inställning. En kämpe har gjort sitt och gått till vila. Nu får vi fortsätta och följa i hans fotspår... Vi tackar Thorild.

Rolf Hansson

Obs: I detta nummer medföljer inbetalningskort från Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen (FMKK), som avser medlemskap i FMKK år 2018.

Var god och betala till vårt plusgiro 3 00 90 - 5 och ange "medlemskap 2018" eller om du vill ge en gåva. Glöm inte att ange FMKK. Du kan också ringa direkt till FMKK 08-84 14 90. www.folkkampanjen.se